

Зміст

<i>І.В. Сергета, І.В. Стемпен</i> ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ	5
<i>О.Г. Шекера, Н.І. Мудрик</i> СОЦІАЛЬНО-МЕДИЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	9
<i>Г.В. Дзяк, Т.О. Перцева, Л.А. Мітрохіна, Р.В. Ковтуненко, Г.В. Горбунова</i> ПЕРШИЙ ДОСВІД АТЕСТАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ МЕДИЧНОГО ВНЗ ЗА ФОРМОЮ ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ	14
<i>Ю.Ф. Педанов, Р.Ф. Макулькін, А.І. Даниленко</i> АЛГОРИТМИ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ І ЗДОБУТТЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК У СИСТЕМІ МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНИХ НАУК У ВУЗАХ І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ	18
<i>Ю.Є. Rogovий, А.В. Бочаров, Р.М. Кобилянська</i> РОЛЬ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА КЛІНІЧНИХ МЕДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	22
<i>Н.В. Кабанова, С.В. Москаленко</i> ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ У СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ “СЕСТРИНСЬКА СПРАВА” ПРИ ВИВЧЕННІ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ	25
<i>Л.П. Сидорчук</i> ФОРМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ	28
<i>Ю.Т. Ахтемійчук, О.В. Цигикало, О.М. Слободян</i> СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА КОРЕКЦІЇ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ	30
<i>Вітенко І.С., Завізіон В.Ф., Ольхов О.Г., Коссе В.А.</i> РОЛЬ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОНКОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ У ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ ЖИТТЯ	33
<i>О.О. Воронцов, В.В. Павліковська</i> МЕТОД ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ В СИСТЕМІ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ МАЙБУТНІХ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ	36
<i>І.П. Гуркалова, А.І. Гоженко</i> ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ АНГЛОМОВНИМ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ	39

УДК 378.146:611+617-089

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА КОРЕКЦІЇ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ

Ю.Т. Ахтемійчук, О.В. Цигикало, О.М. Слободян
Буковинська державна медична академія

THE SYSTEM OF MONITORING AND CORRECTING STUDENTS' PROGRESS IN STUDIES AT THE DEPARTMENT OF TOPOGRAPHIC ANATOMY AND OPERATIVE SURGERY

Yu.T.Akhtemiychuk, O.V.Tsyhykalo, O.M.Slobodian
Bucovinian State Medical Academy

Використання сучасних комп'ютерних технологій в навчальному процесі в поєднанні з традиційними методами викладання дозволяють не тільки адекватно оцінювати рівень знань та засвоєння практичних навиків студентів на кафедрі топографічної анатомії та оперативної хірургії, а й вчасно впливати на різні чинники успішності з метою її корекції.

The application of up-to-date computer technologies in the teaching process in combination with the traditional methods of teaching enable not only to adequately evaluate the level of knowledge and mastering the students' practical skills at the Department of Topographic Anatomy and Operative Surgery, but also to exert a timely effect on various factors of the academic rating for the purpose of its correction.

Вступ. Прикладній анатомії відводиться важлива роль у системі підготовки лікаря загальної практики. Ця дисципліна є містком між фундаментальними знаннями та практичним їх застосуванням у клініці, тому знання студентами топографічної анатомії та оперативної хірургії залежать не тільки від засвоєння навчального матеріалу, але й від уміння викладача розвинути у них основи клінічного мислення. З цією метою колективи відповідних кафедр як України [1-5, 10-12], так і країн СНД [6-9, 13] постійно працюють над удосконаленням навчального процесу, впроваджуючи його нові форми та методи.

Успішність студента як основний показник ефективності навчання залежить від багатьох чинників. Якщо розглянути їх як взаємодію “кафедра-студент”, то стає зрозумілим, що якість підготовки майбутніх лікарів залежить значною мірою від ефективної організації навчального процесу.

Виконуючи одну спільну справу – підготовку висококваліфікованих медичних кадрів для системи охорони здоров'я України, взаємодія між кафедрою та студентом повинна ефективно забезпечити,

з одного боку, відповідний рівень підготовки студента, а з другого – постійне удосконалення як форм і методів викладання дисципліни, так і педагогічної майстерності кожного викладача. Якщо ця взаємодія ґрунтується не тільки на контролі успішності, а й водночас спрямована на її корекцію, забезпечує індивідуальний підхід до кожного студента, об'єктивність, принцип позитивного зворотного зв'язку та конкретні якісні показники свого функціонування, можна говорити про певну систему контролю та корекції успішності.

Основна частина. Для контролю знань студентів на кафедрі топографічної анатомії та оперативної хірургії використовуються традиційні методи в комплексі з комп'ютерною формою тестування, що створює додаткові умови для ширшої інтеграції навчального процесу з клінічними дисциплінами. Цілковиті солідарні з думкою Л.І.Ханаєва та ін. [14] про те, що тестування не може претендувати на виняткове положення в навчальному процесі. Сучасні комп'ютерні інформаційні технології використовуються нами для своєчасного виявлення та точного визначення слабких сторін у підготовці студентів з метою об'єктивного їх аналізу та відповідної корекції.

© Ю.Т. Ахтемійчук, О.В. Цигикало, О.М. Слободян, 2003

Контроль засвоєння знань студентами складається з таких етапів:

I. Початковий контроль базового рівня знань із суміжних дисциплін перед вивченням предмета.

II. Поточний контроль – інтегрований показник ефективності самопідготовки та засвоєння навчального матеріалу, виконання практичних навичок на кожному практичному занятті.

III. Проміжний контроль після вивчення кожного розділу навчальної програми (підсумкові заняття).

IV. Контроль за виживанням знань студентів – визначення рівня залишкових знань та умінь – здійснюється під час практичних занять.

V. Підсумковий контроль – з'ясування рівня засвоєння студентом всієї навчальної програми з топографічної анатомії та оперативної хірургії – здійснюється на останньому занятті за допомогою комп'ютерного тестування та співбесіди з викладачем.

Поточний контроль успішності здійснюється викладачем на кожному практичному занятті. Оцінювання теоретичних знань та володіння практичними навичками здійснюється за п'ятибальною системою (правильніше, за чотирибальною – виставляються оцінки “2”, “3”, “4” та “5”), оцінка реєструється в журналі обліку відвідувань практичних занять та успішності студентів – основній формі звітності про успішність студентів. Крім того, в журнал заносяться й інші дані (у відсоткових показниках) для аналізу якості навчання з метою її корекції: рівень початкових знань перед вивченням дисципліни, результати проміжного тестового контролю перед підсумковими заняттями з кожного розділу, виживання знань та підсумкового контролю перед перевідним іспитом з топографічної анатомії та оперативної хірургії. Сумлінність студента оцінюється у вигляді суми пропущених годин за даними журналів реєстрації відвідування лекцій, практичних занять та консультацій і відпрацюванням пропущених практичних занять.

На кафедрі реєструється навчально-дослідницька робота студентів. Всі перелічені форми звітності дають змогу всебічно проаналізувати якість навчання кожного студента.

Корекція ефективності навчального процесу здійснюється за допомогою аналізу (порівняння) результатів тестування та інших якісних показників підготовки студентів.

Аналіз результатів початкового тестового контролю свідчить про базовий рівень знань студентів перед вивченням топографічної анатомії та опера-

тивної хірургії. У випадках низького рівня складання тесту (менше 50%) викладачем проводяться співбесіди із студентами для визначення прогалин у володінні знаннями з певних розділів суміжних дисциплін (анатомії, фізіології тощо) та пропонується зосередити увагу на повторенні цього матеріалу і поглибленому вивченні відповідних розділів топографічної анатомії та оперативної хірургії. Контроль здійснюється протягом навчального року у вигляді співбесід та перевірки викладачем конспектів самопідготовки та рефератів.

Для аналізу поточної успішності порівнюються результати перевірки знань студентів на практичних заняттях та рівня виживання знань за результатами складання відповідних тестів. При низькому рівні виживання знань та задовільному рівні поточної успішності проводяться співбесіди зі студентами для визначення недоліків у методиці підготовки до практичних занять з метою завчасної її корекції. Таким студентам пропонуються консультації викладачів кафедри у позаурочний час, навчальні комп'ютерні програми та наочне приладдя, активніше залучення до навчально-дослідницької роботи.

Якщо рівень поточної успішності нижчий за базовий, активізується співпраця з деканатом для корекції можливих несприятливих побутових умов для навчання, а з метою зацікавлення студентів пропонується брати участь у роботі студентського наукового гуртка.

На кафедрі постійно проводиться аналіз відвідування студентами лекцій. Лекційний матеріал викладається з урахуванням сучасних досягнень теоретичної та практичної медицини, супроводжується демонстрацією кольорових слайдів та навчальних відеофільмів. Для надолуження цінної інформації, яку студенти пропустили, їм пропонується самостійно попрацювати в науковій бібліотеці над відповідною літературою та написати реферат за темою пропущеної лекції.

У випадках низьких показників поточної успішності, базового рівня знань, проміжного контролю та контролю виживання знань, великої кількості пропущених практичних занять та лекцій застосовується комплекс заходів із з'ясування причин такої ситуації, припинення її, недопущення в майбутньому та активної допомоги студентам. Проводиться активна навчально-методична робота із студентами, співпраця з деканатом та з проректором з гуманітарної та виховної роботи. Завідувач кафедри та відповідальний за навчально-методичну роботу проводять співбесіди із студентами для

визначення особливостей індивідуальної роботи з ними для забезпечення вчасного виконання навчальної програми з топографічної анатомії та оперативної хірургії.

Апробування системи контролю та корекції успішності студентів на кафедрі позитивно вплинуло на результати складання перевідного іспиту з топографічної анатомії та оперативної хірургії. Так, порівняно з 2000-2001 навчальним роком, у 2001-2002 навчальному році середній бал іспитів І-го медич-

ного факультету зріс з 4,0 до 4,1, II-го – з 3,7 до 3,9, а у іноземних студентів – з 3,7 до 3,9 балів.

Висновок. Важливою складовою становлення майбутнього лікаря є його самопідготовка, ефективність якої є показником постійного самовдосконалення у майбутній практичній діяльності. Впроваджена на кафедрі система контролю знань та рівня володіння практичними навиками студентів дозволить покращити цей чинник завдяки ефективній індивідуальній роботі з ними.

Література

1. Ахтемійчук Ю.Т., Лютик М.Д., Цигикало О.В. та ін. Практична підготовка студентів на кафедрі топографічної анатомії та оперативної хірургії // Матер. навч.-метод. конф. "Акт. пит. організації та методичного забезпечення навчального процесу. Викладання питань невідкладної допомоги на додипломному і післядипломному етапах навчання: досвід, проблеми та шляхи оптимізації", Чернівці, 22 травня 2000 р. – Вип. VI. – Чернівці, 2000. – С. 49-50.
2. Ахтемійчук Ю.Т., Цигикало О.В., Слободян О.М. та ін. Форми і методи навчання та контролю знань студентів з топографічної анатомії та оперативної хірургії // Зб. матер. п'ятої міжнар. наук.-метод. конф. "Інформаційні технології навчання у вищих закладах освіти". – Ч. II. – Суми: Вид. СумДУ, 2001. – С. 75-78.
3. Білич А.М., Данильченко С.І. Аналіз рівня підготовки студентів медичного та стоматологічного факультетів з оперативної хірургії та топографічної анатомії шляхом анкетування // Медична освіта. – 1999. – № 1. – С. 68-71.
4. Кобзар О.Б. Дидактична роль біологічних засобів навчання при вивченні морфологічних дисциплін // Буковинський мед. вісник. – 2001. – Т. 5, № 1-2. – С. 263-264.
5. Ковешніков В.Г., Чистолінова Л.І., Руденко М.А. Досвід впровадження комп'ютерних технологій в навчання студентів на кафедрі анатомії людини: Матер. науково-практ. конф. "Акт. пит. морфогенезу та регенерації" / Укр. мед. альманах. – 2000. – Т. 3, № 1 (додаток). – 29 с.
6. Коган І.П., Немезов С.В. Организационно-методическое обеспечение учебного процесса как системный вид деятельности кафедры // Морфология. – 1999. – Т. 116, № 5. – 82 с.
7. Коноплёв А.А., Железнов Л.М., Ким В.И., Фатеев И.Н. Система текущего и итогового контроля по топографич-

еской анатомии и оперативной хирургии // Морфология. – 1999. – Т. 116, № 5. – 83 с.

8. Коноплёв И.М. Опыт ранней профилизации в преподавании оперативной хирургии и топографической анатомии // Морфология. – 1995. – Т. 108, № 2. – С. 86-87.

9. Краюшкин А.И., Дмитриенко С.В., Александрова Л.И., Труфанов Н.И. Опыт использования тестового контроля знаний студентов по анатомии человека // Морфология. – 1999. – Т. 116, № 6. – 87 с.

10. Малішевська В.А., Ахтемійчук Ю.Т., Свистонюк І.У., Лютик М.Д. Шляхи поглиблення інтеграції навчальних дисциплін у медичній академії // Матер. доп. наук.-метод. конф. "Пробл. підготовки мед. та фарм. кадрів в Україні". – К.-Дніпропетровськ, 2001. – С. 424-425.

11. Савенко Л.Д., Кащенко С.А., Моїсеєва М.І. Використання різних видів тестового контролю при вивченні гістології, цитології, ембріології: Матер. науково-практ. конф. "Акт. пит. морфогенезу та регенерації" // Укр. мед. альманах. – 2000. – Т. 3, № 1 (додаток). – 51 с.

12. Скрипніков М.С., Данильченко С.І., Білич А.М. Використання навчального телебачення під час викладання оперативної хірургії та топографічної анатомії // Вісник проблем біології та медицини. – 1998. – № 11. – С. 47-50.

13. Судзиловский Ф.В., Дунаев П.В., Коган И.П. Формы и методы контроля и оценки знаний студентов медицинских институтов по анатомии, гистологии и топографической анатомии // Морфология. – 1993. – Т. 105, № 9-10. – С. 193-196.

14. Хананаєв Л.І., Дельцова О.І., Тарнавська Т.Г. та ін. Досвід апробації тестового контролю знань студентів з гістології та ембріології порожнини рота // Буковинський мед. вісник. – 2001. – Т. 5, № 1-2. – С. 265-266.